

Dziennik ustaw państwa

dla

królestw i krajów w Radzie państwa reprezentowanych.

Część XXII. — Wydana i rozesłana dnia 31 maja 1884.

75.

Rozporządzenie ministerstwa skarbu z dnia 24 maja 1884,
tyczące się skal do ryczałtowego oznaczenia podatku od cukru burakowego w kampanii 1884/85,
tudzież miary rękojmi na zabezpieczenie dopłaty do podatku od cukru na wypadek ich potrzeby.

We względzie opodatkowania cukru burakowego w kampanii 1884/85 stanowi się na zasadzie §fu 4 ustawy z dnia 18 czerwca 1880 o częściowej zmianie przepisów, tyczących się opodatkowania cukru burakowego (Dz. u. p. Nr. 74) i odnośnie do §fu 2go, l. 3 i §fu 3go, l. 1 ustawy z dnia 27 czerwca 1878 (Dz. u. p. Nr. 71), w porozumieniu z król. węgierskiem ministerstwem skarbu, że w opodatkowaniu cukru burakowego w kampanii 1884/85, stósowane być mają przepisy rozporządzenia z dnia 25 maja 1882 (Dz. u. p. Nr. 52) tak co do dziennej, opodatkowaniu podlegającej wydajności naczyń dyfuzyjnych w baterye połączonych i pras do soku, jak niemniej co do miary rękojmi na wypadek dopłaty do podatku od cukru burakowego, gdyby była potrzebna.

Nadto postanawia się w porozumieniu z król. węgierskiem ministerstwem skarbu, że z naczyniem dyfuzyjnem, które ścianą pośrednią podzielone jest na dwie przegrody, tak postępować trzeba przy wymierzaniu wydajności, jak z naczyniem dyfuzyjnem nie przegrodzonym, jeżeli obie przegrody mają wspólną górną i wspólną dolną pokrywę a jednocześnie napelniane i wyprózniane bywają i jeżeli do policzenia rzeczywistej ilości napelnień, używane jest liczydło Hodeka. Gdyby którykolwiek z tych warunków nie miał miejsca, każda przegroda uważana będzie za osobne naczynie dyfuzyjne.

Dunajewski r. w.

76.**Rozporządzenie ministerstwa skarbu z dnia 24 maja 1884,**
tyczące się miary rękojmi, którą fabryki cukru burakowego złożyć mają na zabezpieczenie
zwrotu kosztów kontroli w kampanii 1884/85.

Kwotę rękojmi, którą każdy przedsiębiorca fabryki cukru burakowego ryczałtowo opodatkowanej złożyć ma na zabezpieczenie zwrotu kosztów kontroli, stosownie do §fu 6go ustawy z dnia 18 czerwca 1880, zmieniającej niektóre przepisy o opodatkowaniu cukru burakowego (Dz. u. p. Nr. 74), ustanawia się na kampanią 1884/85 w kwocie 1 od sta sumy ryczałtowej, która przypada na fabrykę za 120 dni ruchu.

Dunajewski r. w.

77.**Rozporządzenie ministerstwa skarbu z dnia 24 maja 1884,**
podające na kampanią 1884/85 przepisy co do liczydeł używanych w cukrowniach dyfuzyjnych.

W porozumieniu z król. węgierskiem ministerstwem skarbu pozostawia się w mocy obowiązującej także na kampanią 1884/85 rozporządzenia z dnia 14 lipca 1881 (Dz. u. p. Nr. 80), z dnia 7 lipca 1882 (Dz. u. p. Nr. 97) i z dnia 25 maja 1883 (Dz. u. p. Nr. 75) we względzie liczydeł, mających służyć do oznaczenia rzeczywistej ilości ładunków naczyń dyfuzyjnych w fabrykach cukru burakowego.

Dunajewski r. w.

78.**Rozporządzenie ministerstwa skarbu z dnia 25 maja 1884,**
którem wyskokomierz Dolaińskiego dotychczasowej konstrukcyi i wyskokomierz Jeanrenauda
dotychczasowej konstrukcyi uchylają się od używania, w gorzelniach opodatkowanych podług
wyrobu, do kontroli podatkowej a dozwala się używania z zachowaniem przepisów ustawy
z dnia 19 maja 1884 (Dz. u. p. Nr. 63), wyskokomierza Dolaińskiego nowej konstrukcyi, którego
opis z rysunkiem, jakoteż przepis używania podaje się do wiadomości.

W skutek zmienionych ustawą o opodatkowaniu gorzałki z dnia 19 maja 1884 (Dz. u. p. Nr. 63) §§. 25 i 61 postanowień o opodatkowaniu podług ilości wyrobu z przyjęciem średniej wydajności alkoholu w ilości 75°, wyskokomierze Dolaińskiego i Sp. tudzież Jeanrenauda i Sp. systemu J. Weisera, których opis i przepis używania rozporządzeniami ministerstwa skarbu z dnia 3 sierpnia 1878 (Dz. u. p. Nr. 107) i z dnia 19 lipca 1881 (Dz. u. p. Nr. 81) zostały ogłoszone, nie mogą już, począwszy od 1 października 1884 być używane w gorzelniach do kontroli podatkowej.

W porozumieniu z król. węgierskiem ministerstwem skarbu pozwala się używać od rzeczonoego dnia do kontroli podatkowej w gorzelniach opodatkowanych podług wyrobu, tymczasowo tylko wysokomierza Dolaińskiego nowego systemu, którego opis dołącza się poniżej, a to z zachowaniem przepisów rzeczonoj ustawy i podług postanowień przepisu używania, poniżej zamieszczonego.

Dunajewski r. w.

A. Opis

wyskokomierza Dolaińskiego, przeznaczonego dla gorzelnii opłacających podatek podług wyrobu.

Główne części składowe tego wysokomierza na dołączonej rycinie wyobrażonego są:

1. Skrzynia zewnętrzna na wszystkie części przyrządu;
2. stągiewka alkoholometru;
3. bęben mierniczy z rachmistrzem;
4. przyrządy do kontroli spoczynku bębna mierniczego;
5. szczególne przyrządy bezpieczeństwa.

Główne części składowe 1 aż do 4 włącznie, oznaczone być powinny nazwiskiem fabrykanta i dla każdego egzemplarza przyrządu osobną liczbą.

1. Skrzynia zewnętrzna.

Skrzynia zewnętrzna (Fig. 1, 2, 3, 4 i 5) składa się z grubych ścian bocznych z kutego żelaza, połączonych ściśle z podziurkowanym spodkiem, który jest z lanego żelaza.

Od góry skrzynia zamyka się pokrywką z lanego żelaza, wysuwającą się naprzód w zakładce i zamykającą się za pomocą prętów *c* i *c*₁ (Fig. 3 i 5) urządzonych do położenia na nich plomby urzędowej a schodzących się z sobą nad niemi.

Na tylnej części skrzyni jest nasadka blaszana *a* (Fig. 3 i 4) z otworem do przyprływu *f* (Fig. 3) i z kapą na kształt sita podziurkowaną, przez której dziurki powietrze i gaz uchodzi.

Ta nasadka blaszana tworzy ze stojącą prosto częścią *b* (Fig. 3) pokrywki skrzyni puzdro, przeznaczone na pomieszczenie stągiewki alkoholometru.

Przód części *b* stanowi ramę zamkniętą grubem szkłem, przez które obserwować można alkoholometr, jakoteż przyrząd do kontroli spoczynku bębna mierniczego (tarcza sygnałowa) opisany pod 4, lit. *e*).

W podziurkowanym spodku znajduje się w każdym z czterech rogów otwór na szruby, za pomocą których przymacnia się skrzynią do płyty podstawowej.

2. Stągiewka alkoholometru.

Stągiewka alkoholometru *A* (Fig. 1, 2, 3, 4 i 5) zrobiona jest z metalu brytańskiego i składa się z dwóch części *d* i *e* (Fig. 3), z których pierwsza doprowadza wyskok do przyrządu a druga odprowadza go do bębna mierniczego.

Stągiewka alkoholometru przymocowana jest nieruchomie do skrzyni za pomocą nakładki żelaznej i dwóch wystających skrzydeł.

Przy szrubie f (Fig. 3) wyskok wchodzi do przegrody d , stąd do nasadzonej rury d_1 i po nad czarką przez wiszące sitko do przegrody e , a stąd rurą e_1 do bębna mierniczego.

Rura d_1 (Fig. 3) przeznaczona jest na alkoholometr, którego stan wygodnie obserwować można przez szkło nasadki pokrywkowej b (Fig. 3) powyż wzmiankowanej.

Gdyby przypadkiem wyskok płynął tak prędko, iżby czarka nie mogła go objąć i pryskałby na szkło nasadki, część spływająca pobocznie wchodzi po nad wyskok blaszany do rynny e_2 (Fig. 3 i 4) a stąd przez dziurki po bokach umieszczone do przegrody e i dalej do bębna mierniczego.

Własne zresztą dobro gorzelnika wymaga baczenia na to, aby przyptyw wyskoku był ile możności jednostajny i aby mianowicie unikano ile możności zmiany ciśnienia w przyrządzie do pędzenia i wynikającego stąd nierównego przyptywu wyskoku do wyskokomierza kontrolującego.

3. Bęben mierniczy z rachmistrzem.

Bęben mierniczy B (Fig. 2, 3, 4 i 6) zrobiony podobnie z metalu brytańskiego ma średnicę najmniej o 50 centymetrach i składa się z 4 przegród zupełnie równych I, II, III, IV (Fig. 6), z których każda mieści w sobie ściśle 5 litrów, tak że za jednym obrotem bębna przepłynąć muszą ściśle 20 litrów.

Wyskok przyptywa do środka bębna rurą e_1 (Fig. 3) stągiewki alkoholometru, odpływa zaś otworami g, g_1, g_2, g_3 (Fig. 6) na obwodzie bębna.

Oś bębna leży po jednej stronie w małym krzyżu rury e_1 (Fig. 3) wyżej wymienionej, po drugiej zaś stronie w łożysku h (Fig. 3 i 4), które przymocowane jest do ściany niecułek odpływowych.

Po nad tem łożyskiem jest umieszczona flaszeczka z oliwą, służąca do natłuszczenia osi.

Łożyska osi zrobione są z odlewu twardego. Również i oś powleczone jest wewnątrz łożyska takimże odlewem twardym.

Na odwróconej od bębna stronie łożyska h (Fig. 3 i 4), oś bębna połączona jest za pomocą zworki z osią rachmistrza C (Fig. 3 i 5), leżącego na przedniej części skrzyni.

Rachmistrz C ma 6 tarczy z cyframi, widzialnych od zewnątrz pod ramą metalową i nakrytych szklami.

Ponieważ każdy wylew z bębna wynosi 5 litrów, a nawet każdy pojedynczy wylew bywa oznajmiony, przeto oznajmione liczby wzrastają o 5 jednostek, z których każda oznacza jeden litr aż do 999.995. Liczba 1,000.000 następująca bezpośrednio po 999.995 podana jest w sześciu zerach (000.000).

Przegrody bębna wypróżniają się do niecułek odpływowych D (Fig. 2, 3 i 4) zrobionych z metalu brytańskiego; z nich płynie wyskok otworem i (Fig. 3) do do przestrzeni E (Fig. 3), naokoło umieszczonego tamże ciała skrzynieczkowego k (Fig. 3) a następnie rurą odpływową l (Fig. 3) opuszcza skrzynią przyrządu.

Otwór i (Fig. 3) umieszczony jest nie w najniższym punkcie niecułek odpływowych D , tak, że te całkiem są próżne, gdy przyrząd do pędzenia spoczywa.

Działanie i urządzenie bębna poznać można łatwo z fig. 6 dołączonej ryciny, na której ściana przednia jest odjęta.

Wyskok wchodzi otworem m (Fig. 6) a to w kierunku strzały na rycinie wyobrażonej, do przegrody I i napełnia ją tak wysoko, jak stoi przyptyw m_1 prze-

grody II. Wyskok wchodzący teraz do przegrody II sprawia, że wkrótce jedna strona znacznie przeważy, bęben obróci się w lewo, płyn przegrody I wyjdzie otworem g i wprowadzi przegrodę II w to samo położenie, w którym pierwiej była przegroda I.

Kotwica umieszczona przy h (Fig. 3) nie pozwala, aby bęben został w prawo obrócony a przez to rachmistrz przełożony.

4. Przyrządy do kontrolowania spoczynku bębna mierniczego.

a) Huśtawka.

Gdyby bęben z jakiegokolwiek przyczyny stanął, dolna połowa jego napełnia się zwolna wyskokiem, który w końcu wchodzi przednią szyją bębna do półkolistej czarki n (Fig. 3).

Stąd płynie wyskok otworem kształt dziuba mającym na huśtawkę z metalu brytańskiego F (Fig. 1 i 3), która podzielona jest na dwie równe przegrody, około 1 litra wyskoku obejmujące i kołysze się około osi do brzegu dna przymocowanej. Łoża osi zrobione są z kości słoniowej dla zapobieżenia stłenieniu.

Huśtawka podnosi ciągle jedną przegrodę, drugą zniża, wyskok napełnia przegrodę podniesioną, aż ciężar zwolna zwiększający się sprawia, iż przegroda napełniona wywraca się i opadając, wypróżnia się.

Wyskok dostaje się teraz do drugiej przegrody i to samo powtarza się kolejno.

Huśtawka znajduje się w skrzyni G (Fig. 1, 3 i 4), z metalu brytańskiego zrobionej, umieszczonej obok niecułek odpływowych D poniżej stągiewki alkoholometru.

Do tej skrzyni G wylewa się wyskok odpływający z huśtawki, płynie stąd otworem o (Fig. 3) do niecułki D a stąd otworem i tudzież przestrzenią E około skrzyni k do rury odpływowej l (Fig. 3).

b) Sygnał dzwonkowy.

Po prawej i lewej stronie w skrzyni G (Fig. 1) umieszczone są dwie dźwignie równoramienne p i p_1 (Fig. 1), o których jedno ramię, huśtawka, idąc na dół, za każdym razem uderza. Przez to podnosi się drugie ramię dźwigni i za pomocą pionowego drążka q a względnie q_1 (Fig. 1) porusza dalszą dźwignię r a względnie r_1 (Fig. 1), której koniec, opatrzony kulą uderza w dźwięczny dzwonek s a względnie s_1 (Fig. 1), umieszczony na zewnętrznej stronie skrzyni przyrządu.

Dzwonki s i s_1 przyskrubowane są wewnątrz za pomocą obłaku t i t_1 do skrzyni przyrządu.

Gdy huśtawka przestanie cisnąć na ramiona dźwigni p a względnie p_1 wszystkie drążki wracają do pierwotnego położenia.

Tym sposobem sygnał dzwonkowy wyraźnie słyszeć się dający, oznajmia o każdym poruszeniu się huśtawki.

c) Rachmistrz.

Na przedniej stronie huśtawki F umieszczony jest obłak półkolisty u (Fig. 1 i 3), zrobiony z blachy miedzianej cyną pobielonej, rozpięty nad rurą odpływową e_1 stągiewki alkoholometru i kołyszący się z huśtawką. Obłak ten ma w górnej części rozpór, w którym wisi wolno dźwignia metalowa v (Fig. 1 i 3),

mająca punkt obrotu w rachmistrzu H i sprawiająca przez swój ruch powrotowy, że rachmistrz naprzód pomyka.

Rachmistrz H (Fig. 1 i 3), który osłonięty jest blachą ochraniającą, poruszając się łatwo, ma 6 tarczy z cyframi nakrytych szklami.

Ponieważ każda przegroda huśtawki obejmuje około jeden litr a każde jej poruszenie się bywa oznajmione, przeto oznajmione liczby wzrastają tu ciągle o 2 jednostki, z których każda oznacza 1 litr aż do 999.998. Liczba 1,000.000 następująca bezpośrednio po 999.998 podana jest w 6 zerach (000.000).

d) Naczynie do przekonania się w kontroli zwyczajnej o ruchu huśtawki.

Po lewej stronie skrzyni huśtawki G znajduje się naczynie U (Fig. 1), nakryte równią pochyłą. Spadająca huśtawka wyrzuca małą część wysokości na pochyłą pokrywą rzeczonoego naczynia, opatrzoną w najniższym miejscu rozporłem.

W skutek poruszania się huśtawki, wyskok musi zbierać się w tem naczyniu.

Naczynie wypróżnia się za pomocą kurka x (Fig. 2), leżącego po za drzwiczkami skrzyni J (Fig. 2).

e) Tarcza sygnałowa do przekonania się o spoczynku bębna mierniczego.

O spoczynku bębna mierniczego uwiadamia nietylko sygnał dzwonkowy, lecz nadto jeszcze tarcza sygnałowa M (Fig. 1). W tym celu prawy koniec huśtawki połączony jest za pomocą sznurka jedwabnego, drutem miedzianym obwiniętego, z krótszym ramieniem dźwigni ruchomej dwuramiennej, umieszczonej na stągiewce alkoholometru, w taki sposób, że za pierwszym poruszeniem huśtawki w prawo, drugie ramie tej dźwigni, opatrzone tarczą sygnałową podnosi się w górę i przyrządem do zamykania także w ciągu dalszych poruszeń huśtawki dopóty w tem samym położeniu zatrzymane zostaje, aż wykonawca kontroli stanowczej wyjmie hamulec i dźwignia powróci znowu w dawne położenie.

Ten przyrząd sygnałowy sprawia, że huśtawka spoczywająca musi stać zawsze pochylona w lewo (Fig. 1).

5. Szczególne przyrządy bezpieczeństwa.

a) Zabezpieczenie otworu odpływowego skrzyni przyrządu.

Ażeby przez otwór odpływowy skrzyni przyrządu nie można było wywierać z zewnątrz wpływu na działanie bębna mierniczego, leży naprzeciwko tegoż otworu odpływowego ciało k (Fig. 3) kształt skrzyneczki mające, od dołu otwarte, około którego wyskok wypływający musi przepływać.

W tem cieple k wisi przymocowana na drucie blacha y (Fig. 3) dająca się łatwo wyjąć.

Gdyby przez rurę odpływową próbowano świdrować, chcąc wpływać na działanie bębna, musiano by prześwidrować nietylko dwie ściany rzeczonoego ciała, lecz także tę blachę.

Ale w takim razie wyskok spłynąłby przez dziury wyświdrowane do skrzynki k , stąd do skrzyni przyrządu a na koniec po podstawie, a w blasze o której mowa, zostałby ślad wiercenia.

b) Zabezpieczenia przeciw spiętrzaniu się odpływającego wysokoku.

W tylnej ścianie skrzynki huštawki G (Fig. 1 i 3) prawie w równym poziomie z osią huštawki znajdują się dwa rozporó w i w_1 (Fig. 1).

Położenie szczytów tych rozporów jest tak obliczone, ażeby wyskok, dopóki nie spiętrza się wyżej jak do tych rozporów, nie wywierał wpływu na działanie ani huštawki ani bębna.

W razie większego spiętrzenia, wyskok spływałby przez te rozporó do zewnętrznej skrzyni przyrządu a ponieważ ta ostatnia ma dno podziurkowane, po podstawie.

Gdyby usiłowano jakimkolwiek sposobem przeszkodzić temu odpływowi i przez to wywołać spiętrzenie się wysokoku w skrzyni przyrządu, ażeby przerwać działanie huštawki i bębna, w takim razie nietylko naczynie U (Fig. 1), lecz także naczynie K (Fig. 3 i 4), które się na przedniej zewnętrznej ścianie niecułki bębna mierniczego po prawej stronie znajduje i łatwo wyjąć daje, napełniłoby się wyskokiem i pozostałoby napełnione, chociażby spiętrzenie ustało.

Naczynie to obejmuje $\frac{1}{4}$ litra wysokoku i jest zbudowane podobnie jak naczynie U .

Dla przeszkodzenia wreszcie, aby wyskok zawarty w naczyniu K , w powyższy sposób przez spiętrzenie napełnionem, nie został wypędzony np. przez podwyższenie ciepłoty za pomocą wprowadzenia pary i wywołanie parowania, umieszczone jest na tej samej przedniej zewnętrznej ścianie niecułki bębna mierniczego, po której znajduje się to naczynie, lecz z lewej strony, naczynie wstawione K_1 (Fig. 4), które napełnić trzeba wyskokiem, zanim wyskokomierz działać zacznie, a na niem leży termometr maksymalny L (Fig. 4) z podziałką aż do 100° Celsiusa.

Podwyższenie temperatury w wyskokomierzu daje poznać termometr maksymalny, a usiłowanie odparowania płynu wyskokowego w naczyniu K zdradza następujące jednocześnie ulotnienie się wysokoku w naczyniu wstawionem K_1 .

c) Zamknięcie urzędowe.

Do urzędowego zamknięcia skrzyni przyrządu potrzebne jest oprócz wzmiankowanego już pod A_1 zamknięcia za pomocą prętów e i e_1 (Fig. 3 i 5), tylko jeszcze zamknięcie przy drzwiczkach J (Fig. 2, 4 i 5).

Szruba holenderska przy rurze przyplływowej i odpływowej skrzyni przyrządu zabezpieczona jest dostatecznie przepisany w §fie 61, III l. 1 ustawy o opodatkowaniu gorzałki cylindrem cynkowym.

B. Przepis

używania wyskokomierza Dolaińskiego do opodatkowania wyrobu w gorzelni.

I. Wyskokomierz Dolaińskiego, który ma być ustawiony w gorzelni opłacającej podatek podług wyrobu, powinien być do tego celu uwierzytelniony przez jeden z c. k. urzędów miar i wag w Wiedniu, Bernie, Pradze i Lwowie, opatrzony świadectwem uwierzytelnienia, tudzież znakiem urzędu miar i wag.

Nadto zamknięcia, które urząd miar i wag położył na zamknięciu pokrywki skrzyni i na drzwiczkach tejże skrzyni, powinny być nienaruszone.

Także dalsze używanie wyskokomierza Dolaińskiego, uwierzytelnionego i już ustawionego, w opodatkowaniu wyrobu, zależy od tego, aby zawsze był pod zamknięciem urzędowym, wyjąwszy czas, w ciągu którego odbywały się dochodzenia urzędowe.

II. Wyskokomierz do opodatkowania wyrobu gorzelnii, ustawiony być powinien pod dozorem bezpośrednim dwóch czynników skarbowych, w obecności przedsiębiorcy gorzelnii lub jego zastępcy.

Zanim się ustawianie zacznie, czynniki skarbowe zbadać mają, czy warunki, o których jest mowa w ustępie I, są dopełnione.

Jeżeli w tym względzie wszystko jest w porządku, czynniki urzędowe, odjąwszy zamknięcia urzędu miar i wag i usunąwszy z wewnętrznych części przyrządu opakowanie, które je ubezpieczało podczas przewozu, zbadać mają, czy która część przyrządu nie zgięła się w przewozie lub w inny sposób nie została uszkodzona, mianowicie zaś, czy bęben mierniczy porusza się łatwo w tym kierunku, w którym obraca się przy mierzeniu płynu.

Jeżeli i to zbadanie żadnych nie nasunie wątpliwości, fiaszeczka na oliwę nad łożyskiem osi bębna mierniczego napełniona będzie odpowiednią oliwą, której gorzelnia ma dostarczyć, huštawkę wprowadza się w położenie z lewej strony a tarczę sygnałową ku dołowi, napełnia wyskokiem naczynie wstawione K_1 , kolumnę rtęci termometru maksymalnego przez silne wstrząśnienie ku zeru sprowadza się do najniższego stanu, poczem skrzynią przyrządu natychmiast zamyka się i urzędownie opieczętowuje.

III. Do ustawienia wyskokomierza gwoili opodatkowania wyrobu przystąpić wolno tylko wtedy, gdy przy badaniu i oględzinach, stósownie do ustępów I i II wykonanych, nie znaleziono nic do zarzucenia.

Ustawiając zaś, trzymać się należy ściśle przepisów §. 61, III, l. 2 ustawy o opodatkowaniu gorzałki i przepisu wykonawczego o podatku od gorzałki.

Płyta podstawowa, łącząca wyskokomierz z podstawą z cegieł wymurowaną, zrobiona być musi z lanego żelaza i mieć spód wydrążony z kotwicą. Przy ustawianiu tej płyty baczyć należy, aby strona tejże oznaczona h leżała po tej stronie, gdzie wyskok przy pływa do wyskokomierza. Figury 1, 2 i 3 na dołączonej rycinie wyobrażają tak płytę podstawy z kotwicą, jakoteż przymocowanie jej do podstawy.

Wyskokomierz, stojący na płycie podstawy, należy do niej przyszrubować.

Do tego celu znajdować się muszą w czterech rogach tejże płyty otwory, opatrzone krokiem szrubowym, które odpowiadają otworom w dnie skrzyni przyrządu, przeznaczonym na włożenie szrub utwierdzających.

Szruby te przykręcić trzeba mocno i zabezpieczyć je od nieupoważnionego zwolnienia żelaznymi pręcikami, opatrzonemi na jednym końcu główką a na drugim końcu uszkiem, przetykając taki pręcik przez każde dwie przewiercone głowy szrub i kładąc plombę urzędową na końcu jego opatrzonym w uszko.

IV. Wyskokomierz łączy się z oziębialnikiem przyrządu do pędzenia tym sposobem, że rurę łączącą (§. 61, III, l. 7 ustawy o opodatkowaniu gorzałki) spaja się za pomocą kreyzy z tym kawałkiem rury, przez który płyn wyskokowy przepędzony wychodzi z oziębialnika a za pomocą szruby holenderskiej, umieszczonej na rurze przy pływowej wyskokomierza, z tąż rurą. Rurę łączącą osłonić należy rurą zwierzchnią, o czem traktuje §. 61, III, l. 7 ustawy o opodatkowaniu gorzałki i §. 16 przepisu wykonawczego do tej ustawy.

V. Cylinder cynkowy, którego wymaga §. 61, III, l. 1 ustawy o opodatkowaniu gorzalki, powinien być zewnątrz gładki i nie pomalowany, wewnątrz zaś powleczony białą farbą olejną i składać się musi w wyskokomierzu Dolaińskiego

1. z płaszcza i
2. z pokrywki zamykającej go od góry.

Do 1. Płaszcz składa się z dwóch części, z których jedna zakrywa ścianę przednią i obie ściany boczne skrzyni przyrządu, druga zaś tylną ścianę skrzyni przyrządu.

Ta część tylna opatrzona jest po obu stronach zagięciem, obejmującym obie przylegające ściany boczne.

Tak na tem zagięciu, jakoteż na obu ścianach bocznych płaszcza, znajdują się po dwa uszka do włożenia cienkiego pręcika metalowego, urządzonego tak, aby można było położyć na nim zamknięcie urzędowe.

Przednia część płaszcza musi mieć do odczytywania oznaczeń rachmistrza, wycięcie, którego krawędzie wewnątrz zagięte przylegają mocno do płyty mo siężnej rachmistrza i które może być tylko tak wielkie, jak jest potrzebne do odczytywania cyfr, tudzież na rurę odpływową wyskokomierza drugie wycięcie, którego część dolna, rurą odpływową nie napełniona, daje się zamknąć blachą ochraniającą tak urządzoną, aby można było położyć na niej zamknięcie urzędowe.

Na tej bowiem blasze ochraniającej znajdują się dwa rozpory, odpowiadające dwu uszkom płaszcza cylindra wyskokowego. Położywszy blachę ochraniającą na tych dwóch uszkach, wtyka się w uszka pręcik metalowy, na którymby można było położyć zamknięcie urzędowe.

W płaszczu cylindra cynkowego znajdować się muszą także drzwiczki tak urządzone, aby zamknięcie urzędowe można było położyć a odpowiadające drzwiczkom *J* skrzyni przyrządu.

Do 2. Pokrywka cylindra cynkowego powinna mieć kapę odpowiednią postaci stągiewki alkoholometru z wycięciem służącym do obserwowania alkoholometru, tudzież rozpór na rurę przyływową a po nad zasłoną podziurkowaną stągiewki alkoholometru otwór powietrzny i zamykać powinna obie części płaszcza jak wieko pudełka.

Otwarta zaś część wzmiankowanego wyżej rozporu pod rurą przyływową, opatrzona być powinna blachą ochraniającą, która łączy pokrywkę cylindra cynkowego z tylną częścią płaszcza.

Do otrzymania tego połączenia służą dwa uszka na pokrywce i uszko na płaszczu, tudzież trzy odpowiadające im rozpory w blasze ochraniającej, która nadto opatrzona jest dwoma uszkami z prawej i lewej strony dolnego rozporu

Położywszy blachę ochraniającą, przetyka się pręciki żelazne tak przez dwa górne uszka pokrywki, jakoteż przez uszka płaszcza i dwa uszka blachy ochraniającej i kładzie się na nich zamknięcie urzędowe.

Celem przeszkodzenia nieupoważnionemu odjęciu pokrywki, znajdują się po czelnej stronie pokrywy i płaszcza uszka na zamknięcie urzędowe.

VI. Jak tylko wyskokomierz ustawiony zostanie w sposób, w ustępach powyższych przepisany, zanotowany będzie stan rachmistrza wyskokomierza i huśtawki i spisany zostanie protokół całej czynności, który podpisać ma także przedsiębiorca gorzelnii lub jego zastępca.

VII. W celu oznaczenia ilości wyskoku, który przepłynął przez wyskokomierz Dolaińskiego, jakoteż ilości odsetków alkoholu w tymże wyskoku zawartego, postępuje się w sposób następujący:

1. Najprzód bada się dokładnie, czy zamknięcia urzędowe na przyrządzie do pędzenia, oziębialniku, rurze zwierzchniej, osłaniającej rurę łączącą oziębialnik z wyskokomierzem, na cylindrze cynkowym tego ostatniego itd. są nienaruszone i czy cel ich nie został udaremniony.

Wszystko, co było do zarzucenia, będzie urzędownie stwierdzone.

2. Następnie ogląda się dokładnie podstawę, tudzież przestrzeń na około tejże i bada, czy niema śladów wysokoku, który spłynął po podstawie.

Gdyby coś takiego spostrzeżono, trzeba to niezwłocznie stwierdzić, zawezwawszy pomocy urzędowej.

3. Następnie wstrzymuje się na czas krótki ruch przyrządu do pędzenia, zapisuje w rejestrze gorzelnianym to co wskazuje rachmistrz wyskokomierza i odejmuje się tak cylinder cynkowy od wyskokomierza jak i rurę zwierzchnią od rury łączącej.

Ściany wewnętrzne skrzyni przyrządu i jego połączenie z podstawą, tudzież części wewnętrzne rury zwierzchniej i części zewnętrzne rury łączącej będą również starannie obejrzone i wadliwości, jeżeliby się znalazły, zostaną urzędownie stwierdzone.

4. Teraz wkłada się rurę zwierzchnią napowrót na rurę łączącą i jeżeli chodzi tylko o prostą kontrolę tak płaszczy cylindra walcowego jak i jego pokrywkę napowrót na skrzynię przyrządu a na rurze zwierzchniej, tudzież na cylindrze cynkowym kładzie się zamknięcie urzędowe.

5. Otwiera się potem w cylindrze cynkowym i w skrzyni przyrządu drzwiczki prowadzące do rurki odpływowej naczynia stwierdzającego poruszenia huśtawki, aby zbadać, czy naczynie to zawiera płyn czy nie.

Gdyby zawierało płyn, natenczas, jeżeli od czasu, gdy naczynie to było próżne, nie oznajmiono przerwy w działaniu bębna mierniczego, uczyniony będzie zarzut defraudacyi.

6. Kontrola zwyczajna kończy się po zbadaniu wzmiankowanym w powyższym 5 ustępie.

Drzwiczki *J* w skrzyni przyrządu i płaszczy zamyka się i ubezpiecza zamknięciem.

Zresztą przy kontroli zwyczajnej można zaniechać czynności pod 3 i 4 wzmiankowanych, z wyjątkiem zapisania oznaczeń rachmistrza, jeżeli stosunki ruchu gorzelni lub inne okoliczności nie dają powodu do ściślejszego badania.

7. Całkowity wynik kontroli zwyczajnej zapisuje się w rejestrze gorzelnianym.

8. Przy kontroli stanowczej wykonywa się najprzód czynności wzmiankowane pod 1 aż do 3 włącznie.

Dalsze postępowanie kontroli stanowczej obejmuje odjęcie pokrywy skrzyni przyrządu, której część wewnętrzna dostępna jest tylko dla kontroli stanowczej i obejrzenie wewnętrznych części przyrządu, mianowicie przyrządu do zabezpieczenia przeciw spiętrzaniu się wysokoku i przeciw wierceniu przez rurę odpływową, jakoteż przyrządów do przekonania się o spoczynku bębna mierniczego.

Jeżeli oznaczenie zegarowe dla huśtawki zmieniło się od czasu ostatniej rewizyi stanowczej a w ciągu tego czasu nie oznajmiono o przerwie w działaniu bębna mierniczego lub przerwa taka była zakwestyonowana, albo, jeżeli z oznaczenia zegarowego dla huśtawki pokazuje się, że o przerwie nie doniesiono w czasie właściwym, albo jeżeli się pokaże, iż naczynie do spiętrzenia jest napełnione płynem wyskokowym, albo że naczynie wstawione K_1 jest próżne a termo-

metr maksymalny silnie wzburzony albo blacha w ciele skrzynkowatem zawieszona, przed rurą odpływową jest uszkodzona, uczynić należy zarzut defraudacyi. Spisawszy istotę czynu, trzeba naczynie do spiętrzania całkiem wypróżnić.

Gdyby postrzeżono zmianę w oznaczeniu zegarowem dla huśtawki, wypróżnić trzeba także naczynie do stwierdzania ruchu huśtawki.

Oglądanie wewnętrznych części wyskokomierza o tyle tylko miejsce mieć może, o ile to da się uczynić bez odejmowania i wyjmowania tych części. Gdyby się znalazły uchybienia, należy urzędownie je stwierdzić, a gdyby miały psuć dokładność oznaczeń wyskokomierza lub ułatwiały psucie tych oznaczeń, używanie nadal tego wyskokomierza do opodatkowania wyrobu będzie zabronione.

Jeżeliby zaś sito stągiewki alkoholometru było onieczyszczone, czynnik skarbowy sam je oczyści i flaszeczkę na oliwę, umieszczoną nad łożami osi bębna mierniczego, napelni odpowiednią oliwą. Według okoliczności napęlnić trzeba świeżym wyskokiem także naczynie wstawione, kolumnę rtęci ciepłomierza maksymalnego w sposób powyżej opisany do pierwotnego położenia względem zera sprowadzić i huśtawkę, jakoteż tarczę sygnałową ustawić w sposób pod II wzmiankowany.

Gdy w taki sposób zadanie kontroli stanowczej co do wyskokomierza będzie spełnione, pokrywa skrzyni przyrządu i cylinder zynkowy wzięte będą napowrót pod zamknięcie urzędowe.

9. Także ogólny wynik kontroli stanowczej zapisać trzeba w rejestrze gorzelnianym.

W szczególności wykonawca kontroli stanowczej zapisać ma w tym rejestrze także oznaczenia zegarowe huśtawki.

VIII. Przynajmniej raz w ciągu każdej kampanii rocznej dwóch czynników skarbowych, mianowicie wykonawca kontroli stanowczej i powiatowy kierownik kontroli skontrolować mają w gorzelnii oznaczenia ilości na wyskokomierzu, mierząc wyskok z niego wypływający i porównywając wynik tego zmierzenia z oznaczeniem ilości na wyskokomierzu.

Z tąż kontrolą łączy się także próba, czy przyrządy, które mają zapowiadać przerwę w działaniu bębna mierniczego a względnie o niej uwiadamiać, są jeszcze skuteczne, czy więc, gdy bęben mierniczy zatrzyma się podczas przypląwu wyskoku, huśtawka, rachmistrz i dzwonek będą w ruchu, czy tarcza sygnałowa przez szkło puzdra przy stągiewce alkoholometru jest widzialna i czy odnośne naczynie do stwierdzenia służące, napęlnia się wyskokiem. Mała ilość wyskoku, która podczas próby niezmierzona przez wyskokomierz przepłynie, zostanie oceniona ze względu na pojemność przegród huśtawki, tudzież ilość wywrotów huśtawki, po ocenieniu w rejestrze gorzelnianym zapisana i przy obliczaniu miesięcznem podatku od gorzałki, doliczona do ilości oznaczonej za pomocą wyskokomierza.

Fig. 1.

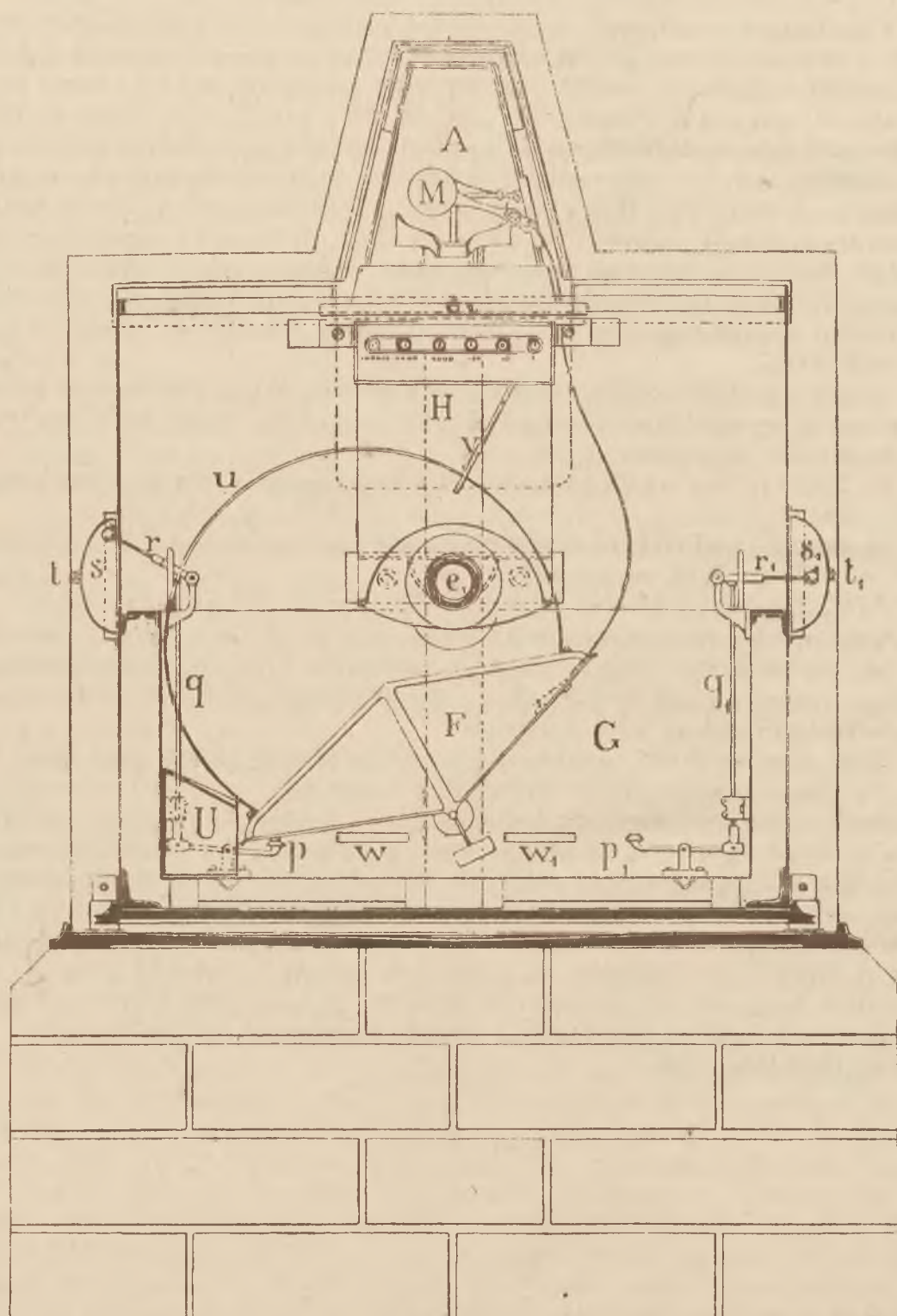

Fig. 2.

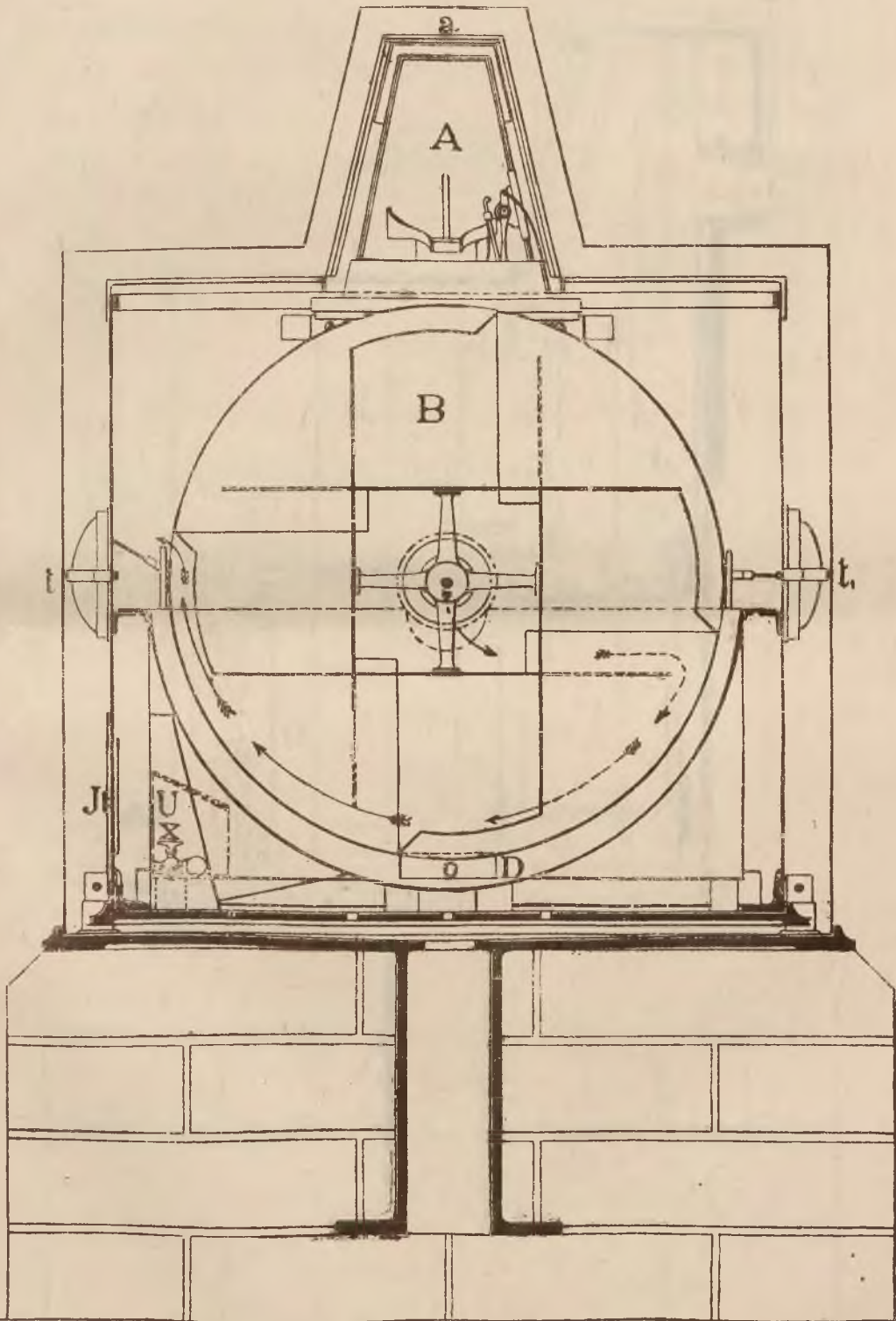

Fig. 3.

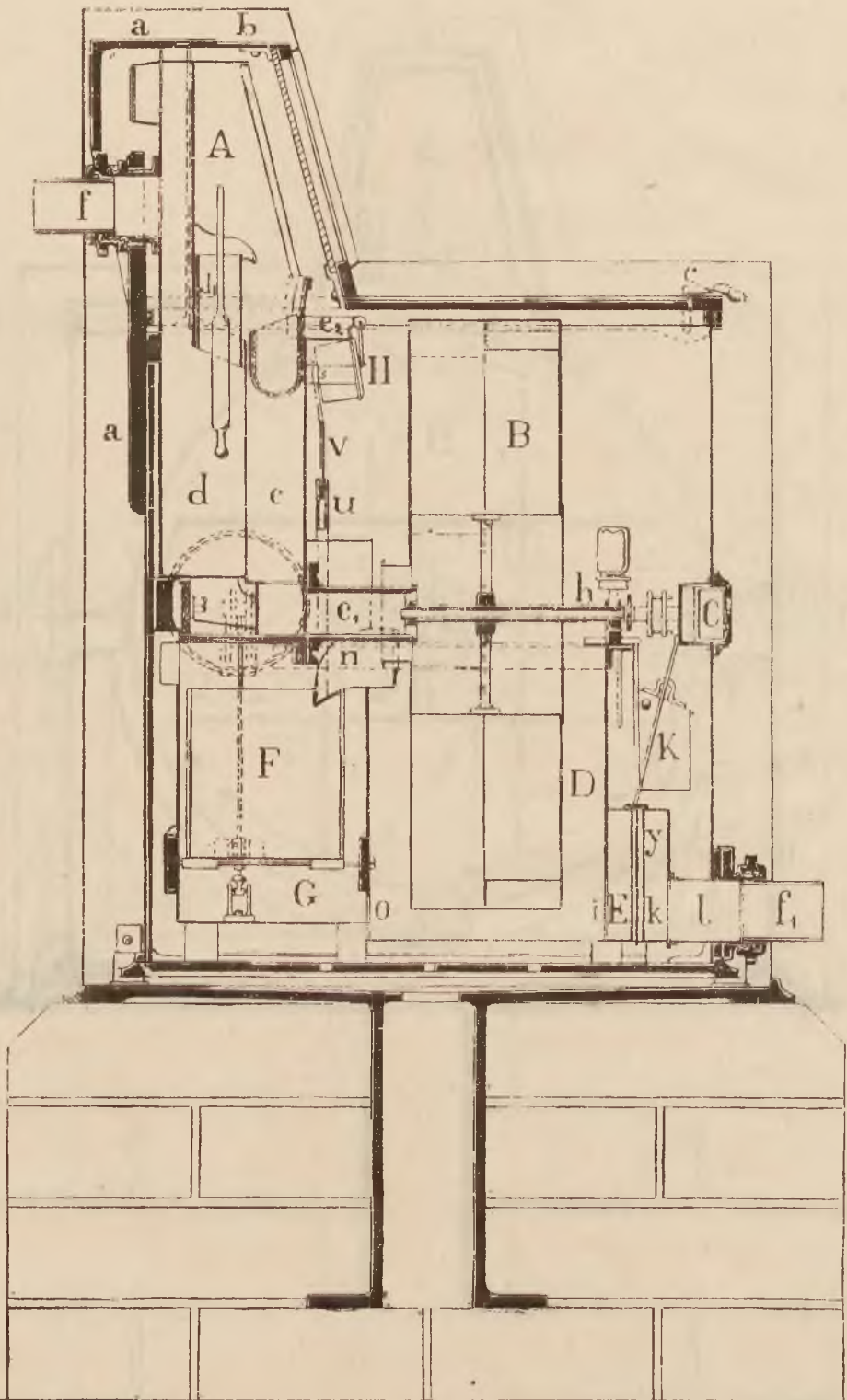
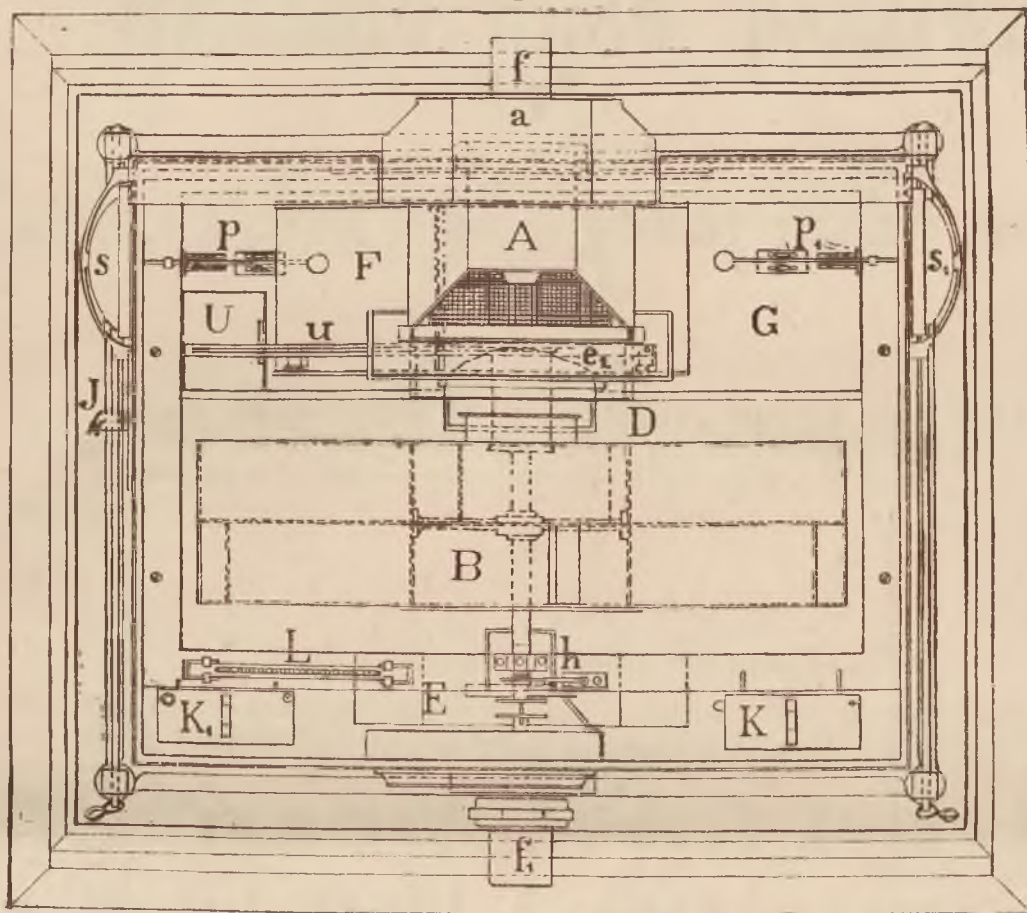

Fig. 4.

$\frac{1}{6}$ naturalnej wielkości.

Fig. 6.

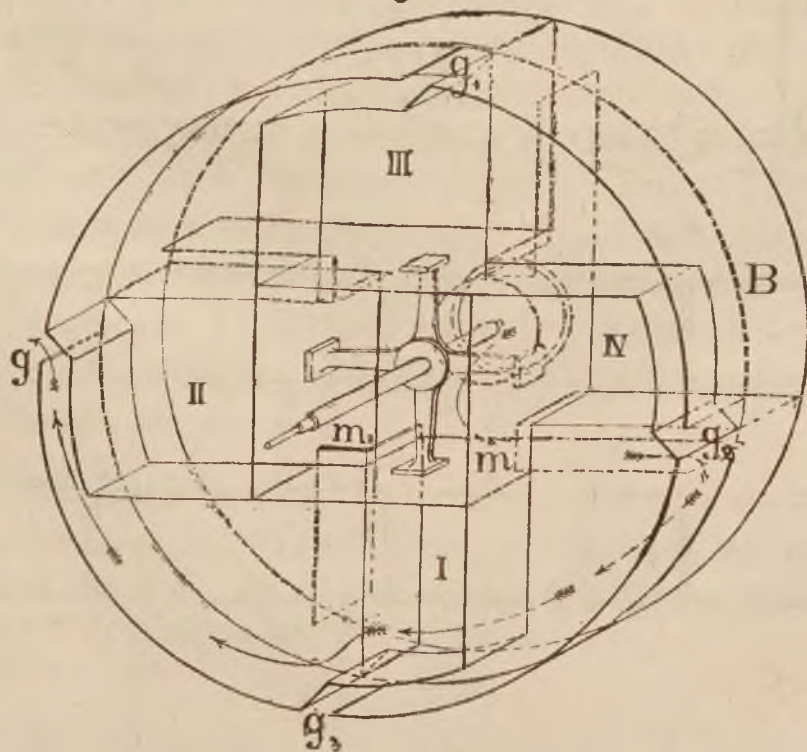

Fig. 5.

